

עניני יום הכפורים וסוכות - שיעור 437

I. Using floating wicks

יש אומרים שאסור להכניס הפתילות צפות העשוין לשימוש חד פעמי בפקק שהרי זה תיקון מנא (הלכות המועדים י"ג - י"ח) ולא דמי לכוס של פרקים ומטה של פרקים דאם דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה ודומה לנתינת מוכין בתחלה בכסת (ש"מ - ח) דיש חיוב חטאת או לענין רצועה חדשה במנעל ישן דאסור להכניסה בשבת (ש"ז - סק"ח) וה"ה בנידן דידן דאסור משום שאין שום תשמיש בהחפץ קודם חיבורו משא"כ במטה של פרקים וכוס של פרקים שיש תשמיש ע"י הדחק ויש מתירים פתיל צף שעשוי לשימוש חד פעמי ומ"מ לכתחלה נכון להכינו מעיו"ט או בנידן דידן מערב שבת ועיין בשו"ת ציץ אליעזר (ט"ו - י"ז) ושו"ת מנחת יצחק (ח - כ"ז) אודות חיבור חלקי המזרק לזרוק לחולה בשבת וכתבו שיש להתיר והביאו ראיה להיתרא עפ"י יומא (דף ס"ז) דתיקנו חז"ל שיקשור השני בין קרניו של השעיר המשתלח ואף שקשר זה אינו עשוי להתירו לעולם דכיון שהקשר או החיבור הוי לפי שעה ועיין בפסקי תשובות (סימן תקי"ד הערה 84)

II. לקיחת אספירין או קאפסול של וויטאמין או פיל שנקרא Time Release או אינטרע ווינעס ערב יום הכפורים להקל הצום עליו

(א) למי שאסור להתענות ביוה"כ כל הנ"ל אסור משום שליכא חיוב להכין עצמו שיכול להתענות ורק יש מצוה לאכול מהיקש תשיעי לעשירי וגם לחוש לחשש איסור דהיתר רפא ירפא חל רק על מחלה ואין למילף שיהיה חידוש זה גם כדי שיוכל לקיים מצות הצום ולכן אף בעיוה"כ אסור לקחת הנ"ל (אג"מ ג - ה) ורשאי לאכול אף כשצריך לאכול הרבה ואף כשאפשר ליתן לו האינטרע ווינעס בעיוה"כ (אג"מ ד - ק"א - ג) (ב) מי שהוא ברי ויש לו כאב ראש קל פעמים מפני התענית אסור ליקח הנ"ל אפילו ערב הצום אם לקיחת הסם הוא רק להקל על הצום ולא לרפא המחלה (משמעות האג"מ ג - ה) וכ"כ השדי חמד ונהגו להקל (פסקי תשובות תרי"א - ב) עיין שם בגדר של ענוי ביוה"כ

(ג) חולה שאין בו סכנה כגון שנפלה למשכב או מצטערה כל גופה שליכא סכנה להתענות צריכה להשים הקאפסול לתוך פי הטבעת אפילו ביוה"כ (אג"מ ד - קכ"א)

(ד) תרופה אשר טעמה אינו מר אסור לחולה שאין בו סכנה (שש"כ ל"ט - ח) ואם טעמה מר שאין בה הנאה לחיך לדעת השאגת אריה (סימן ע"ה) גם כן אסור דכיון דאכלן אחשבינהו (הרא"ש זר"פ כל שעה סימן ב) אמנם לדעת רוב הפוסקים דמותרת דלא אמרינן אחשביה בתרופות (אג"מ ז - ז"ז שש"כ ל"ט - ח) ואפילו אין טעמו מר (אג"מ ג - ה) ועיין בשו"ת מנחת שלמה (י"ז) שדן לענין תרופות שטעמן מר מעט אם גם הן מותרות ומעוטפת בנייר מותר לחולה שאין בו סכנה לפי שאין בזה הנאת גרון ואין דרך אכילה בכך ואף כשהתרופה אין טעמה מר (שש"כ ל"ט - ח) בשם הגרש"ז (איערבך) ובשתיית מים אסור ואך אם מערבבים דבר דדרכו לפגום טעם המים תלוי במחלוקת הנ"ל ואם ישתה המשקה מר פחות מכשיעור יש עוד סניף להתיר

(ה) זקן בן 85 שהוא ברי מ"מ גופו שונה מכל אדם ואולי מצבו כקטן ולכן צריך לשאול הרופא אם הוא צריך לצום ולמי שיש אב זקן במוסד שמחויב לאכול פחות מכשיעור לפי דעת הרופא חייב הכן לדאוג למי שיאכילוהו פחות מכשיעור ואם לא מוצא יבטל הכן תפילה בציבור ויאכילוהו פחות מכשיעור

ו) וזקן מבולבל דינו כשוטה מ"מ צריך להניח לפניו ויאכל מעצמו ביוה"כ וכעין מה שכתוב בשער הציון (תר"מ - ח) שאסור להאכיל את הקטן בידיים חוץ לסוכה אבל מותר להניח לפניו לאכול ואם ע"י נכרי קל יותר (שבת שכתון זף ע"ז)

III. עמידה כשפותחים הארון בימים נוראים - עיין באג"מ (ה - ל"ח) דמן התורה

מחויב לעמוד מפני ספר תורה ודוקא כשאחד מוליכו (י"ד רפ"ג - ז) לכן בשעת ההקפות צריך לעמוד או לצאת מבית הכנסת אמנם כשפותחין הארון נוהגין ג"כ לעמוד וזה דרך כבוד ואין חיוב בדבר וחשוב רק מעלה בעלמא ומה שבישיבות בית יוסף נוהגים שלא לעמוד הוא משום שיותר טוב להתכוין בישיבה מבעמידה כמו בק"ש ומשא"כ בשמונה עשרה משום דאז הוא מבקש שיעשה השי"ת צרכיו מ"מ ראוי לעמוד שלא תצא תקלה לרובא דאינשי שאפילו ת"ח לא ידעו לחלק ואם אינם רוצים לעמוד יפתחו מעט שיהיה פחות מג' טפחים שנחשב כלבוד ע"ש וע"ע בפתחי תשובה (ח"מ פ"ז - סוס"ק כ"ח) שהביא החת"ס שאסור לשבת בזמן שהארון פתוח מ"מ רובו המתירין ושמעתי דרב משה פיינשטיין סוף ימיו ישב חוץ לבית הכנסת בתפילת נעילה

IV. עוד דינים והערות II. (א-ט) שיעור 319 see

V. מהות של יום הכפורים ועיקר התשובה -

א) **יום הכפורים הוא יום ה'** (מנחם וישלח ז) לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקב"ה שנתנו באהבה רבה יום זה לישראל (תנא דבי אליהו רצה ח) שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה בשנה יתחייב העולם כליה (ספר החינוך מנחה קפ"ה) וביום זה נעשים כולם כגוי אחד כי הרשעים נהפכים לצדיקים ועוד יום הכפורים מכפר דיש כוח ליום הכפורים לכפר (רמב"ם תשובה ח-ג) ונקרא יום הכפורים בלשון רבים שמכפר בעולם הזה ובעולם הבא (דרכי משה תרכ"ח) לפיכך אפילו כל המועדים עוברים יום הכפורים אינו עובר כי הוא יום ה' (פרקי דרבי אליעזר מ"ז) ולכן אנו בני ישראל צריך להיות בשמחה וליתן הודאה לה' שזכה אותנו במתנה הגדולה הזו אכן הוא ג"כ יום של אימה ויראה לה' שירחם עלינו ולתת לנו סליחה ומחילה

ב) **עיקר התשובה** היא האמונה הפשוטה "שה' הוא האלקים" ועל זה אמר הפסוק שובה ישראל עד ה' אלקיך שמי שמהרהר בלבו לעשות תשובה מיד הוא צדיק וחסד התשובה היא מגדולי החסדים שזיכנו בו הבורא ותשובה מאהבה נהפכות לו לזכיות כל עבירות שעבר (יומא פ"ו:) ולכן מקומם של בעלי תשובה הוא מקום שאין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (צרכות ל"ד:) ושובה ישראל עד ה' אלקיך עד חלק אלוק שלך וגדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו (יומא פ"ו:) והקדים הקב"ה וברא את התשובה טרם בריאת העולם (פסחים ל"ד:) ואילו היו ישראל עושין תשובה אפילו יום אחד - מיד הם נגאלין (מדרש רבה שיר השירים ה-ג) ועיקר תשובה היא אמונה פשוטה דהיינו ה' הוא האלקים ועיין ברמב"ם (סוף הלכות תשובה) שצריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותכונות המועידים לו את קונו והעצה טובה הגדולה להסתכל בשמים ובארץ לראות לפי כוחו גדלות הבריאה וגדלות הבורא ולאהבתו כי ה' עשה כל זה בשבילנו בשביל ישראל ובשביל התורה וזה תכלית הבריאה אהבת ה' ולקדש שמו ומהות של יום הכפורים הודאה ויודוי על מה שחסרנו באמונה הפשוטה ולכן עברנו וחסטאנו ומבקשים סליחה ומחילה על כל זה ונקבל עלינו דה' הוא האלקים ולאהבתו ויש חרטה ויודוי פה על העבר ונקבל עלינו שלא נחטא עוד (עיין במועדי קודש)

גמר תתימה טובה

נפס לפלו נפאת ר' אשה יצחק ב"ר שאול הלוי ע"ה